

לים בחינם. כמרכין היתה להם אפשרות להחליט על כך בתוך 45 יום.

מותר להתחרט

גם בבית הקברות ירוקן לא ניתנת לבני המשפחה כל שהות להחליט על רכישת קבר. יתרה מזאת, אנשי החברה קדישא בתל-אביב מנצלים את חוסר הידע של הציבור ומציעים עוד לפני קבורת הנפטר חלקה זוגית במחיר כפול, בעוד שלפי החוק מותר לגבות על חלקה אחת בלבד, וגם זאת לפי תעריף מקסימלי הקבוע בחוק.

חברות קדישא מחויבות לתעריפים קבועים כשהן מוכרות חלקות קבר לאלה שמעוניינים בכך בחייהם, עם או בלי קשר לפטירת בן הזוג, מסכיר הרב ד"ר שאול פרבר, יו"ר מכון עתים. מדובר הן בחברות קדישא הפועלות במסגרת המרצות הדתיות והן העצמאיות.

כדאי גם לדעת, כי אדם יכול לחזור בו מרכישת חלקת קבר, והחברה קדישא או המועצה הדתית מחויבות על פי החוק להחזיר לו את כספו בצירוף הפרשי הצמדה מיום הרכישה ועד יום ההחזרה. הירצאים מגרד חוק זה הם רק בתי עלמין שהוכרו כ"סגורים" או "לא פעילים", בהתאם להמלצת הביטוח הלאומי, או חלקות המוגדרות בבתי עלמין פעילים כחלקות "חריגות".

חשוב לציין, כי כאשר לא רוכשים חלקת קבר בחיים הרי שהוצאות הקבורה, הכוללות את חלקת הקבר, מטולות על הביטוח הלאומי (המעביד, "דמי קבורה" לחברה קדישא) ולא על המשפחה.

אין ייתכן, שלמרות התקנה המאפשרת שהות של 45 יום בהחלטה על חלקת קבר סמוכה, חברות קדישא בבתי קברות פעילים רבים כלל אינם מקיימות תקנה זו, ואף מוכרות קברים במחירים מופקעים כל זאת, כאמור, כאשר צרכני הקבר רים הם במקרה זה צרכנים כמעט "שבוים", שאין להם זמן להתלבט בעוד מתם מונח לפנייהם, וכך הם בוחרים כאפשרות היקרה.

צילום: אביהן; עזר: דן ולנצ'למנט/אין קשור לכתבה

חלקה טובה

רוצים לקנות חלקת קבר בעודכם בחיים? חברה קדישא, שאמורה לשמור את האופציה להיקבר ליד יקירכם במשך 45 יום, לא מיישמת זאת בשטח

- איך מוכרים לנו חלקות זוגיות ובאיוז עיר הכי זול למות
- חידוש בגוש דן: מעתה תוכלו לבחור להיקבר מעל קבר אהובכם

מאת יהודית ירב

לפני פחות משבועיים נפטר אביה של ע', לאחר שהובלה עיר קורם לבית החולים איכילוב בת"א. מיד לאחר פטירתו הפתאומית ניגשה ע' למשרדי החברה קדישא שבמקום, כדי להסדיר את ההלוויה. "האם אמך תרצה להיקבר לצידו, בבוא הזמן?", שאל אותה הפקיד. "אם כן, כדאי שתרכוש כבר עכשיו חלקת קבר כפולה". והמחיר? הוצעניינה הבת. 17,000 שקל לחלקה הזוגית, או 5,500 שקל אם תבחרו בקבורה משפחתית.

כאשר שמעו את גובה הסכום, ויתרו ע' ואמה על התענוג. השתיים לא ידעו, כי החוק מאפשר להן 45 יום כדי להחליט האם אמנם לרכוש חלקת קבר צמודה, והן

גם לא ידעו מה משמעותה של "קבורה משפחתית" וחשבו שמדובר בקבורה בקומתו. כך או כך, הן היו עטוקות מדי כאבל שנפל עליהן, בהפקת מודעות ובסדריו ההלוויה.

לא רק ע' ומשפחתה. רבים אינם מכירים את החוק, הקובע את הסדרים בהיקבר שררכישת קבר בחיים. בסעיף 14א של חוק שירותי הדת היהודיים (1971) נאמר כי חברות קדישא מחויבות לשמור חלקה לכן משפחה מדרגה ראשונה במשך 45 יום לאחר הקבורה. "במשפחה", לצורך כך, הוא לא רק בן זוג, אלא גם הורה, בן, בת, אח או אחות. אם לא הוגשה פנייה לחברה קדישא לרכוש חלקה תוך 45 יום רשאית החברה לקבור בחלקה הצמודה כל נפטר, נאמר בחוק.

ע' ומשפחתה החליטו לחזור, אך רבים

אחרים רוכשים חלקות קבר ומשלמים עבורן סכומים גבוהים, כאשר החלטת רכישה זו נעשית במהירות ותחת לחץ. לחץ לא רק בגלל האבל והבלבול, אלא גם מחשש להחמיץ הזדמנות, שאולי לא תחזור, לקבורה משתפת.

החוק נועד להתמודד עם המצוקה של אנשים אלה ולאפשר להם קודם לזה תמורה עם מתיחה ולסיים לפחות את השבעה, ורק אחר-כך להתעסק עם ענייני הקבורה, מסבירה עו"ד שלומית טורפו, היועצת המשפטית של מכון "עתים", המייצג בנושאי מנהגי הדת. "בפועל, אנשי חברה קדישא מכריזים אותם להתמודד באותו הרגע עם החלטתה הקשה ולשלם סכומי כסף גבוהים".

אחד המקרים שבהם טיפל מכון

"עתים" הוא סיפורה של משפחת ב' מק' ריית ים. כיום פטירת האם נכבדוהא הש"נה ניגשו שני בניה לחברה קדישא בעירם, בבקשה לקבור אותה בבית הקברות "צור שלום" שבציר ולקנות חלקת קבר לא בניהם.

לדבריהם, אמר להם נציג החברה כי אין אפשרות לקבורה זוגית ב"צור שלום", אך יש אפשרות לעשות זאת בבית הקברות "תל רגב" בחיפה. על המצפחה היה להחליט באותו רגע האם לקבור את האם בצור שלום ולוותר על חלקה זוגית, או להעדיף את "תל רגב". הלחץ היה גדול אך המשפחה החליטה לרכוש חלקה זוגית, עבודה שילמה 12,606 שקל. אילו היו יכולים לקנות חלקה זוגית במקום מגוריהם – היו משלמים 3,825 שקל בלבד, שזוהי את החלקה הראשונה מבין

לא עומדים בדרישה

מנחם גישייד, דובר חברה קדישא גוש דן, אומר כי החברה אינה עוברת על החוקים הריא פועלת בתנאי מצוקה ארוכים של מחסור בקברים. "החברה שלנו קוברת בעשרות בתי עלמין בגוש דן ומסללת כ-8,000 נפטרים בשנה. כל נפטר טר וכאי לקבל חלקה חינם, אך בגלל מצוקת המקום אין לנו יכולת לעמוד בתקנה, לפיה לבן משפחה שמרחה הוכתר למקום קבורה ליד יקירו במשך יותר מחודש. משמעות עמידה בדרישה זו היא סתימת בתי הקברות לחלוטין. כדי ליישם את הצורך הזה אנו מחננו מציעים היום בגוש דן קבורה משפחתית" (ראו מסגרת).

אשר להצעה לרכוש חלקה זוגית בקברים ב-17,000 שקל, שניתנה למשפחת הנפטר, אומר גישייד כי זו אפשרות שקיימת

רוצים להיקבר ליד בן הזוג

אתר ynet, קיים סקר בין גולשים, שענו על השאלה: "האם תרצה להיקבר ליד בן או בת הזוג?"

- 56% מהנשאלים היו רוצים להיות קבורים ליד בן הזוג
- 22% ענו כי לא איכפת להם היכן ייקברו
- 13% אמרו "לא תודה, הספיק לי בחיי"
- 9% אמרו כי כבר רכשו חלקת קבר כזו.

רק בחלקות "חריגות", שאושרו ככאלה על ידי הביטוח הלאומי. "במקרה כזה, על בני הזוג לשלם עבור הנפטר ועבור בן הזוג כאחד. בבתי עלמין סגורים כמו בחד לתי יצחק, קריית שאול ואפילו חולון, שאין בהם כבר מקום לקבורה בחינם, משלמים סכומים גבוהים הרבה יותר בחלי-קת חריגות".

רהמים גלעדי מחברה קדישא בקריית ים מוסר בתגובה, כי משפחת ב' הופנתה לרכוש קבר צמוד בחיפה משום שבקריית ים אין יותר מקום ואי אפשר לשמור חלקה צמודה. "אין לנו קשר עם חברה קדישא בחיפה ואיננו יודעים כמה הם גובים עבור קבורה זוגית".

חשוב לדעת

האפשרויות והזכויות בנושאי קבורה ואבלות

החברה לגבות תשלום (כמו פטירה שאירעה בבית או כרוחב שלא בשעות היום, כאשר ההלוויה מתקיימת למחרת, או כשהלוויה נערכת בעיר אחרת) – היא מוגבלת לתעריפי תקנות הביטוח הלאומי, הנמוכים משמעותית מתעריפי האמבולנסים הפרטיים.

- במרבית המקומות החברה קדישא דורשת להוצאת רישיון הקבורה ממשרד הביטוח הלאומי. רק במקרים חריגים מוטלת משימה זו על המשפחה.

שקל בירושלים, חיפה, הרצליה ורעננה.

- אם אתם קונים קבר ליד בן זוג שנפטר, אתם וכאם ל-20% הנחה. אם אתם קונים חלקת קבר באחת השייחיה ה"הסכנויות" בקרקע, כגון קבורה זוגית, קבורה בקומת או קבורה בכוכים הינכם וכאם ל-25%-20% הנחה נוספת.

- בדרך-כלל מעבירה החברה קדישא את הנפטר לבית הקברות מבלי לגבות תשלום. אם מקיימים בהם רשימת

לאומי רוב חייו, וכאי לקבורה חינם, כאשר הביטוח הלאומי משלם את הוצאות הקבורה לחברה קדישא בעלת רישיון. התשלום אינו כולל מצבה והסעות.

- לרכישת חלקת קבר בחיים קיים תעריף קבוע, על-פי ישוב המגורים. לדוגמה: ב-2,800 שקלים בקריית גת, בקריית טבעון ובפרדס חנה; ב-6,000 שקל באשקלון, לוד, תת תקווה או חדרה; כ-8,000 שקל בתל-אביב, ראש-ל"צ, כפר סבא או נתניה; כ-11,000 שקל

בחברות שהוציא מכון עתים בנושא קבורה ואבלות, מפורטים היבטים המסודריים, המעשיים והמשפטיים של קבורה בישראל. המכון מפיץ את החוברת ללא תשלום, וזמין את מי שנתקל בבעיות אל מול החברה קדישא לפנות אליו בטל. 507-500-7001 לקבלת ייעוץ חינם.

הנה כמה דברים שכדאי לדעת בנושא קבורה, הלקוחים מחוברת המי-כון:

- כל נפטר תושב הארץ ששילם ביטוח